

[NIEUWS](#) > [OPINIE](#) > [ALGEMEEN](#)

OPINIE

Debat over begrotingstekort schiet zelf te kort

WILLEM SAS

Professor Publieke Economie aan Stirling University in Schotland en verbonden aan de KU Leuven

16 juli 2021 00:10

Het geld is niet op, we moeten het gewoon beter uitgeven. Dat betekent slimmer hervormen en investeren, maar vooral ook de juiste vragen stellen.

Nu de begrotingsopmaak voor 2021 op gang komt en de rode cijfers iets roder kleuren door de coronacrisis, duiken ook de bekende slogans weer op. 'Het geld is op! Wie gaat dat betalen? Dringend de broeksriem aanhalen!' We kennen het riedeltje omdat sensatie nu eenmaal verkoopt, maar de genuanceerde waarheid ligt in het midden. Het geld is niet op, we moeten het gewoon beter uitgeven. Dat komt neer op slimmer hervormen én investeren. Maar vooral ook de juiste vragen durven te stellen.

Helaas strandt het publieke debat vaak in een rondje zwartepieten.

Helaas komt het publieke debat zelden zo ver en stranden we vaak in een rondje zwartepieten. Ook deze keer verwijt de N-VA de federale regering dat ze de uitgaven laat oplopen en schieten federale politici terug dat het Vlaamse tekort de dieperik in duikt. In dit geval des te pijnlijker, omdat op korte termijn beide overheidsniveaus weinig te verwijten

valt. De kosten van het vangnet waarmee we de coronaschok opvingen zijn enorm, maar we hebben er wel duizenden bedrijven en honderdduizenden jobs mee gered. Die overheidssteun was de moeite waard, is niet groter dan in onze buurlanden en is wegens zijn tijdelijke karakter ook niet zo problematisch. Wat ons brengt bij de echte indicator van gezonde overheidsfinanciën: de houdbaarheid van de expliciete en vooral de impliciete staatsschuld.

De essentie

- **De auteur**
- Willem Sas is professor publieke economie aan de Universiteit van Stirling en verbonden aan de KU Leuven.
- **De kwestie**
- De begrotingsopmaak voor 2021 komt op gang en de rode cijfers kleuren roder door de coronacrisis. Het geld is op, wordt dan gezegd.
- **Het voorstel**
- Het geld is niet op, we moeten het beter uitgeven: slimmer hervormen én investeren, en de juiste vragen durven te stellen.

teken dat overheden doen wat ze vroeger minder (in 2008) of helemaal niet (in 1930) deden: de vrije markt rechthouden. We leven ook in andere tijden, waarin zo'n tijdelijke steun best te financieren valt. Door de vergrijzing, de technologische vooruitgang en de globalisering nam de reële interestvoet de laatste 40 jaar af, tot recent zelfs negatieve niveaus. Dat betekent dat de overheid zich kan (her)financieren op de financiële markten tegen spotprijzen, en soms zelfs betaald wordt om zelf te lenen.

Een schuld van 115% wanneer de interestvoet voor een staatslening op tien jaar schommelt rond de huidige 0% is dus een heel ander beestje dan diezelfde schuld in 1995, toen de interestvoet nog 7,5% stond. Dat zie je ook in het kelderen van onze jaarlijkse interestlasten: van 9% van het bbp in 1995 naar 1,6% in 2021. We kunnen de expliciete schuld dus langzaam afbouwen in een tempo dat de groei niet fnuikt.

De echte uitdaging ligt niet op de korte, maar op de langere termijn, bij alle uitgaven die de overheid nog te wachten staan. Dat is de impliciete schuld.

Laat ons beginnen met de expliciete schuld. Dat is de uitstaande schuld en het huidige tekort, uitgedrukt in % van het bruto binnenlands product. Voor België komt dat voor 2020 op een uitstaande schuld van 115% en een tekort van 9,3%. Dat is nog klein bier vergeleken met de VS, waar dit jaar de schuld aandikt tot 129% en een deficit gaapt van 14%. In 2021 wordt nu weinig beterschap voorspeld, maar zodra de steunmaatregelen worden teruggeschroefd raakt het tekort grotendeels vanzelf gedicht.

Ander beestje

Net omdat ze tijdelijk zijn, zijn zulke cijfers helemaal niet sensationeel. Ze zijn eerder een teken dat overheden doen wat ze vroeger minder (in 2008) of helemaal niet (in 1930) deden: de vrije markt rechthouden. We leven ook in andere tijden, waarin zo'n tijdelijke steun best te financieren valt. Door de vergrijzing, de technologische vooruitgang en de globalisering nam de reële interestvoet de laatste 40 jaar af, tot recent zelfs negatieve niveaus. Dat betekent dat de overheid zich kan (her)financieren op de financiële markten tegen spotprijzen, en soms zelfs betaald wordt om zelf te lenen.

De echte uitdaging ligt niet op de korte, maar op de langere termijn, bij alle uitgaven die de overheid nog te wachten staan. Dat is de impliciete schuld. Die uitgaven lopen immers tot 2050 stevig op, en daar is één hoofdreden voor: de vergrijzing. Er zijn ook alleen maar structurele oplossingen voor, wat meteen verklaart waarom politici graag de aandacht afleiden door te schermen met de jaarlijkse begrotingscijfers. Het gaat hier immers om moeilijke maatschappelijke keuzes over de

pensioenen en de gezondheidszorg. Langer werken klinkt goed, tot je zelf een burn-out hebt. Het beperken van terugbetaalbare, peperdure medische ingrepen klinkt logisch, tot je moeder die zeldzame kanker heeft.

Natuurlijk is er nog (relatief) laaghangend fruit om eerst te plukken. Er ligt een pensioenplan klaar en de ziekenhuisfinanciering kan en moet beter. Als we nog meer investeren dan de schamele 6 miljard voorzien in het relanceprogramma - gefinancierd door de EU - dan krikken we het bbp op met meer dan de jaarlijkse 0,2% die nu voorspeld wordt. Tegen de huidige interestvoeten betaalt zich dat ruimschoots terug, wat ook goed is voor de overheidsinkomsten. Zeker als we kunnen komen tot een brede fiscale hervorming en efficiënter federalisme.

Maar we moeten ook als samenleving de harde noten durven te kraken. Hoelang willen we werken en leven, en met welke kwaliteit? Want dat kost wel geld.

Willem Sas

Professor publieke economie aan de universiteit van Stirling en verbonden aan de KU Leuven

LEES VERDER

ALGEMEEN **OPINIE**

Wat met Europa in de NAVO na het Afghaanse fiasco?

MATTHIAS MATTHIJS, HOGLERAAR INTERNATIONALE POLITIEKE ECONOMIE AAN DE JOHNS HOPKINS UNIVERSITEIT IN WASHINGTON, DC.

ALGEMEEN **OPINIE**

De veilige gok op inflatie

GEERT JANSSENS, HOOFDECONOOM VAN ETION, FORUM VOOR GEËNGAGEERD ONDERNEMEN

GESPONSORDE INHOUD

bpost group pioniert met artificiële intelligentie en robots

Het raakvlak tussen technologie en innovatie bij bpost group zorgt ervoor dat het bedrijf zijn activiteiten nog sneller en efficiënter uitvoert, fouten voorkomt, kosten reduceert en een uitstekende

ALGEMEEN **OPINIE**

Te gul belastinggeld strooien om kernuitstap door te duwen

BERT WOLLANTS, VOLKSVERTEGENWOORDIGER EN ENERGIEDESKUNDIGE N-VA

ALGEMEEN **OPINIE**

Kernenergie is nuttig in strijd tegen klimaatverandering

STEPHEN SCHOUPPE, MASTER MORAALWETENSCHAPPEN UGENT**ALGEMEEN** **OPINIE**

Vele vacatures vragen snelle uitvoering regeerakkoord

STIJN BAERT, PROFESSOR ARBEIDSECONOMIE AAN DE UGENT**ALGEMEEN** **OPINIE**

Met technologie alleen zal het niet lukken

ROGER KESTELOOT, VOORMALIG DIRECTEUR-GENERAAL DE LIJN

6 van 100

MEER LADEN

Meest gelezen

- 1 Miljoenenboete dreigt voor IT-zorgenkind Fluvius
- 2 Vastgoedhausse drijft centrale banken in het nauw
- 3 Fed veroorzaakt verkoopgolf op beurzen
- 4 'De Afghaanse vluchtelingen zullen disruptief zijn voor de wereldorde'
- 5 Telewerk blijft alleen nog in Brussel aanbevolen

GESPONSORDE INHOUD

Tijd Connect biedt organisaties toegang tot het netwerk van De Tijd. De partners zijn verantwoordelijk voor de inhoud.

'Renovatiegolf zal enorme economische impact hebben'

Renovatie is heel arbeidsintensief, creëert veel nieuwe jobs en kan zo de economie bijkomend stimuleren.
Lees meer

Groene mobiliteit stopt niet bij de elektrische wagen

Er is geen alles-in-één-oplossing die ons mobiliteitssysteem fossielvrij kan maken. Het zal alleen lukken met een juiste mix van uiteenlopende

Een koekje van duurzaam deeg

Puratos is doordeesemd van duurzaamheid, zowel letterlijk als figuurlijk. De Belgische multinational neemt het voortouw in ethische en gezonde producten

Waarom Green Deal zo belangrijk is voor beleggers

De Green Deal is Europa's antwoord op de klimaatopwarming. Het beleidsplan omvat initiatieven die van Europa tegen 2050 het eerste klimaatneutrale

PARTNER
CONTENT

Partner content biedt organisaties toegang tot het netwerk van De Tijd. De partners zijn verantwoordelijk voor de inhoud.

'Een van onze sterke punten? De structurele aanpak van onze groei'

'Er is nood aan het herstellen van het ecosysteem'

'Financieel rendement is ook niet alles'

GESPONSORDE BEDRIJFSBERICHTEN

Deze berichten zijn ingezonden, de bedrijven zijn verantwoordelijk voor de inhoud.

SHAREHOLDER

Ageas verwerft het belang van 40% van Aviva in de Turkse levensverzekeraar AvivaSA

door ageas

SHAREHOLDER

New Two-Year Data Showed Bimekizumab Maintained High Levels of Skin Clearance in Patients with Moderate to Severe Plaque Psoriasis

door ucb

Maak uw bank niet slapend rijk